

Markkinaosapuolten testausohje

18.6.2020

Sisällys

Tarkoitus	3
1 Testaaminen	3
1.1 Versiohallinta ja korjauspäivitykset	3
1.2 Aikataulu	3
1.3 Virheistä ilmoittaminen	4
1.4 Testauksen tukipalvelut	4
2 Periaatteet käytettävälle tiedolle testauksessa	5
2.1 Testi tapaukset	5
2.2 Organisaatiotiedot	5
2.3 Käyttäjät	5
3 Yhteydet ja pääsy Datahubin testiympäristöön	6
3.1 IP avaukset	7
3.2 SSL-varmenne	7
3.3 Sanomien allekirjoitus	8
4 Yleiset testausperiaatteet ja rajapinta ohjeet	8
4.1 Käytä aina synteettistä testiaineistoa	8
4.2 Peek interval	8
4.3 Testiympäristön sammuttaminen kun ei käytössä	8
4.4 Prevent pretty print	8
4.5 Use HTTP Compression	9
5 Yhteenveto	9

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

Tarkoitus

Tämä dokumentti on luotu markkinaosapuolille oppaaksi Datahubin testauksen aloittamiseen. Tarkempia ohjeita Datahub-tukipalvelun tietämyskannassa.

1 Testaaminen

Datahub tarjoaa testaus- ja sertifiointipalvelun rinnalla mahdollisuuden tehdä yksilöllisiä testauksia Datahub-testaus- ja -sertifiointiympäristöä vastaan.

Sidosryhmätestausvaiheen tavoitteena on varmistaa, että markkinaosapuolet ovat Datahub-yhteensopivia.

Painopiste on markkinaprosessien testaamisessa, jotka kuuluvat markkinaosapuolen omaan markkinarooliin.

Testausta voi tehdä kahdella tapaa

- käyttämällä Datahubin B2B rajapintaa ja käyttöölyttymää itse suunniteltujen yksikkötestien ajamiseen
- Käyttämällä testaus- ja sertifiointipalvelua ja sinne valmiiksi luotuja testitapauksia

Kummassakin tapauksessa, tekninen yhteys on samaan Datahub testiympäristöön (testi-instanssiin). Testaus- ja sertifiointipalvelun käyttö ohjeistetaan erikseen.

1.1 Versiohallinta ja korjauspäivitykset

Testaus alkaa Datahub-järjestelmän osittaisella toimituksella. Jokaisen kesäkuussa testausta aloittavan markkinaosapuolen on huomioitava, että uuden version julkaisu (järjestelmäpäivitys) on tarpeen viimeistään, kun uusia toimintoja toimitetaan osavaiheen 6 osalta. Uuden version julkaisu tehdään ns. puhtaalta pöydältä, mikä tarkoittaa, että kaikki luodut tiedot (testidata) menetetään tietokannan tyhjentyessä version päivityksen yhteydessä. Datahub-järjestelmä on edelleen kehitteillä, ja siten uusien suurten versioiden suunniteltujen julkaisujen lisäksi voidaan tarvita myös kiireellisiä korjauspäivityksiä, jotka keskeyttävät testauksen. Korjauksesta riippuen myös nämä voivat edellyttää puhtaalta pöydältä tehtävää päivitystä.

Päivitysten odotetaan kestävän 1-2 työpäivää, jonka aikana ympäristö ei ole käytettävissä testausta varten.

Päivityksistä ilmoitetaan Datahub Palvelut portaalissa (palvelut.datahub.fi).

Korjaukset voivat vaatia saman verran aikaa kuin päivitykset, riippuen korjauksesta.

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

Kuten aiemmin mainittu, versioiden julkaisu ja päivitykset ns. puhtaalta pöydältä tarkoittaa, että ympäristöön luodut tiedot katoavat. Markkinaosapuolten tulee siksi varautua uudelleenluomaan sellaiset tiedot joita testauksessa tarvitaan.

1.2 Aikataulu

Markkinaosapuolten testaus alkaa kesäkuussa 2020. Testaus- ja sertifiointipalvelu on käytettävissä 15.6.2020 alkaen. Seuraavat käyttöönoton välitavoitteet on asetettu testaukselle

- Sopimus testiympäristöjen käytöstä allekirjoitettu 1.8.2020 mennessä
- Ensimmäiset sanomat testaus- ja sertifiointipalveluun 1.10.2020 mennessä

Jotta markkinaosapuolilla on mahdollisuus saavuttaa nämä välitavoitteet, tulee valmisteleviin toimenpiteisiin varata aikaa noin yksi kuukausi yhteystestauksiin ja sopimuksen allekirjoitukselle.

1.3 Virheistä ilmoittaminen

Tunnetut ongelmat on lueteltu Datahub-tukipalvelun tietämyskannassa. Tietämyskannasta löytyy luettelo jo ilmoitetuista ongelmista / virheistä ja jatkotoimenpiteitä selvitettyjen / ratkaistujen ongelmien korjaamiseksi.

Koska järjestelmä on vielä rakenteilla, versiotiedot (release notes) on julkisia. Versiotiedoissa on luetetulta version sisältämät toiminnallisuudet, sekä mahdolliset versiossa jo julkaisuvaiheessa löydetyt puutteet.

Mikäli testauksessanne teette havainnon jota ei ole julkaistussa versiotiedotteessa tai tunnettujen ongelmien listalla, pyydämme raportoimaan virheestä Datahub tukipalvelun kautta. Ohjeet virheen raportointiin löytyy englanninkielisestä artikkelista "Datahub testing guidance".

1.4 Testauksen tukipalvelut

Testauksen tukeen ja tiedon löytämisen helpottamiseksi on alla lueteltu Datahubin tukipalvelut.

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

Palvelu	Tarkoitus
Titta	<ul style="list-style-type: none">· Välitavoitteiden seuranta ja raportointi· Yhteyksien luontia varten tarvittavien tietojen ilmoittaminen
Datahub support service / Datahub tukipalvelu	<ul style="list-style-type: none">· Tukipyynnöt· Ongelmien / virheiden raportointi· Testaukseen liittyvä tietämyskanta ja ohjeistus
Datahub services / Datahub palvelut	<ul style="list-style-type: none">· Markkinadokumentaatio· Yleisiä ohjeita
Test- and certification service	<ul style="list-style-type: none">· Sertifiointin käyttötapaukset· Testaus- ja sertifiointipalvelun ohjeet

2 Periaatteet käytettävälle tiedolle testauksessa

Testausta tehdään käyttämällä synteettisiä tietoja henkilötietojen tietosuojaloukkausten (GDPR) välttämiseksi. Jokaisen osapuolen on ymmärrettävä, että Datahub-järjestelmää kehitetään edelleen, joten synteettisten tietojen käytön vaatiminen on välttämätöntä.

Synteettisellä tiedolla tarkoitetaan tietoa, joka ei edusta mitään luonnollista henkilöä, eikä luonnollisia henkilöitä voida tunnistaa tiedoista. Hetu-arvot tulisi luoda siten, että viimeinen osa alkaa numerolla 9 (esimerkki 010190-991N).

Jos testauksessa havaitaan käytetyn todellisia henkilötietoja, on ympäristö puhdistettava. Ympäristön puhdistaminen tarkoittaa käyttökatoa kaikille testaukseen osallistuville tahoille, sekä manuaalista työtä koska tietokannat siivotaan tässä yhteydessä kaikesta sinne luodusta datasta.

Jos luonnollisten henkilöiden todellisia tietoja käytetään vahingossa testauksessa, tämä tarkoittaisi tietosuojaloukkausta, ja siitä tulisi ilmoittaa Datahubille käyttämällä Datahub-palveluportaalia ja palvelupyyntötyyppiä "Tietoturvaloukkaus".

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

2.1 Testi tapaukset

Testaus- ja sertifiointipalvelu tuottaa synteettisen tiedon ennalta määritellyille testitapauksille. Kun testataan testaus- ja sertifiointipalvelun avulla, käyttäjän on käytettävä palvelun tarjoamia tietoja testitapauksissa.

Jos testataan erikseen Datahub-testiympäristöä vasten, markkinaosapuoli on vastuussa käyttötapauksessa tarvittavien synteettisten tietojen luomisesta.

2.2 Organisaatiotiedot

Koska markkinaosapuolet käyttävät omia järjestelmiään, joissa on jo sisäänrakennettu logiikka ja mahdollisesti jopa kovakoodattuja tai konfiguroituja yritystietoja, Datahub on todennut, että markkinaosapuolten voi olla vaikeaa tai mahdotonta alustaa oma testiympäristönsä synteettisellä organisaatiotiedolla. Siksi on päätetty, että markkinaosapuolet testaavat itsensä ja käyttävät todellisia organisaatiotietoja ja GLN-koodeja. Organisaation nimi ja GLN, ovat todellisia (samat kuin tuotannossa), mutta muut Datahubissa olevat organisaatiotiedot on anonymisoitu.

Tästä johtuen, koska GSRN tunnukset generoidaan GLN tunnuksesta, voi osapuoli oman kykynsä mukaisesti käyttää joko oikeita GSRN tunnuksia tai synteettisiä.

Organisaatiotiedot tulee esi-asennettuna testiympäristöön. Markkinaosapuolten on hyvä tarkistaa, että tiedot ovat oikein, ja että ne ovat yhdenmukaisia niiden tietojen kanssa jotka markkinaosapuolesta on Titassa.

2.3 Käyttäjät

Datahub tarjoaa oletusarvoisesti organisaatioille yhden pääkäyttäjän [admin user]. Pääkäyttäjä luodan Tittaan ilmoitettujen tietojen perusteella. Pääkäyttäjällä on sähköpostiosoite ja puhelinnumero. Pääkäyttäjä pääsee kirjautumaan Datahubin käyttöliittymässä ja vastaa organisaationsa muiden Datahub käyttäjien luonnista testausta varten. Tarkemmat ohjeet "Käyttäjien luonti" dokumentissa.

Osapuolille luodaan myös järjestelmäkäyttäjätunnus [b2b user] mikäli tämä käyttää B2B rajapintaa. Saadakseen järjestelmäkäyttäjän, tulee osapuolen ilmoittaa luvussa 3 Yhteydet ja pääsy Datahubin testiympäristöön kuvatut tiedot.

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

Osapuolille jotka aikovat tehdä laajempaa testaamista Datahubia vasten, voidaan luoda lisäksi synteettisiä markkinaosapuolia e2e testausta varten. Testitunnuksia voi pyytää tukipalvelun kautta.

3 Yhteydet ja pääsy Datahubin testiympäristöön

Tittaa käytetään työkaluna yhteyden muodostamisen seurannassa. Kaikki yhteyden luomiseen liittyvät tiedot toimitetaan Tittaaan.

Testauksen aloittamisen edellytys on sopimuksen Datahub-testiympäristöjen käytöstä allekirjoittaminen. Sopimus löytyy Datahub-palveluportaalista (palvelut.datahub.fi). Sopimuksen allekirjoitus tehdään ensisijaisesti sähköisesti ja allekirjoitusprosessin käynnistämiseksi tulee osapuolten toimittaa allekirjoitusvastuullisen yhteystiedot Tittaaan.

Testauksen aloittamiseksi Markkinaosapuolella on oltava pääkäyttäjä. Pääkäyttäjä luodaan niiden tietojen perusteella, jotka markkinaosapuoli on toimittanut sopimuksessa. Pääkäyttäjä on myös ensisijainen yhteyshenkilö, ja hänen vastuullaan on luoda osapuolen muut testauksessa tarvitsemat käyttäjät. Pääkäyttäjä voi kirjautua sisään Datahub-käyttöliittymään ja luoda käyttäjät ohjeen "*Käyttäjien luonti*" mukaisesti.

Markkinaosapuolten jotka käyttävät B2B-rajapintaa testauksessa, tulee myös muodostaa yhteys Datahubiin. Yhteyden muodostaminen on karkeasti kolmivaiheinen:

- IP-osoitteen avaaminen
- SSL-varmenteen (B2B-varmenne) lataus ja asennus
- B2B/järjestelmäkäyttäjän luonti

Jotta Datahubilla on mahdollisuus tukea mahdollisimman tehokkaasti suurta osaa osapuolista, pyydetään tiedot ilmoittamaan 1.6.2020 mennessä.

1.6.2020 jälkeen toimitettuja tietoja käsitellään viikottain kesän läpi. Koska osapuolten tulee olla välitavoitteiden mukaisesti toimittaa ensimmäiset sanomat Testaus- ja sertifiointipalveluun 1.10.2020 mennessä, tulisi yhteyksien muodostamiseen tarvittavat tiedot toimittaa Tittaaan 1.9.2020 mennessä, jotta on riittävästi aikaa yhteyden testaamiselle.

Yhteyden muodostamisen prosessi

Fingrid Datahub Oy

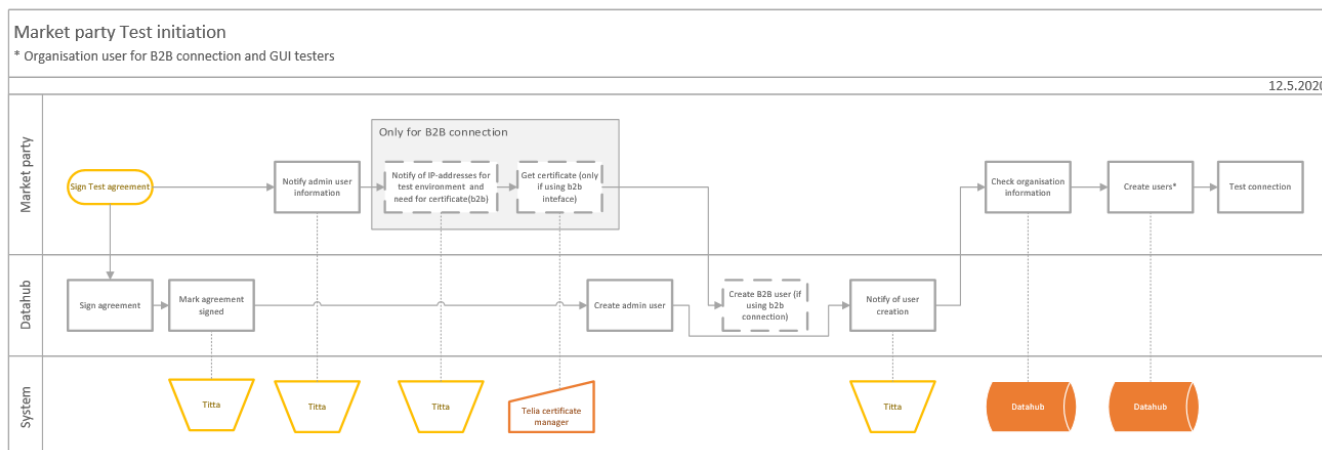
Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

Seuraavat luvut käsittelevät tarkemmin B2B yhteyden muodostamisen vaiheita.

3.1 IP avaukset

B2b-käyttöliittymää käyttävien markkinaosapuolten on ilmoitettava IP-osoitteet mistä niiden järjestelmä lähettää viestejä Datahubiin. IP-osoitteet toimitetaan Tittaan.

Jos IP-osoitteet muuttuvat testauksen aikana, markkinaosapuolta pyydetään ilmoittamaan siitä Datahubille tukipyynnön avulla.

1. Palvelupyynnön tyyppi - Tarvitsen apua
2. Palvelupyynnön aihe - Tietoliikenneyhteydet

Markkinaosapuolen tulisi myös varmistaa, että Datahubin IP sallitaan osapuolen omasta verkosta, jotta vältetään ongelmat sanomien siirrossa järjestelmien välillä. Tarkemmat ohjeet yhteysosoitteista ovat Datahub-tukipalvelun tietokanta artikkelissa "Testauksen aloittaminen".

3.2 SSL-varmenne

See separate instructions for retrieving SSL-certificate. Datahub b2b-rajapinta käyttää SSL-varmennetta todentamaan organisaation, joka yrittää muodostaa yhteyden Datahubiin. Jokaisen B2B-yhteyttä käyttävän markkinaosapuolen on haettava SSL-varmenne. Katso erilliset ohjeet SSL-varmenteen noutamiseksi

Varmenteiden nimeäminen noudattaa kaavaa GLN-tunnus.Markkinarooli. Organisaatietietojen lisäksi varmenteen luontia varten tarvitaan organisaation pääkäyttäjän tiedot. Fingrid luo varmenteen latauslinkin, joka toimitetaan pääkäyttäjän sähköposti-osoitteeseen. Varmenteet salasana toimitetaan pääkäyttäjälle erillisellä tekstiviestillä.

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

Varmenteessa on julkinen ja yksityinen avain. Organisaation pääkäyttäjä saa latauslinkillä yksityisen avaimen joka tulee asentaa organisaation siihen järjestelmään joka on yhteydessä Datahubiin. Varmenteen julkinen avain viedään datahubiin Fingridin toimesta.

Julkinen avain on Datahubin saatavilla, vasta kun osapuoli on ladannut varmenteen itselleen, siksi on tärkeää ilmoittaa Titassa varmenteen lataamisesta, jotta B2B-/järjestelmäkäyttäjän luontiprosessi voi jatkua.

3.3 Sanomien allekirjoitus

Sanomien allekirjoittamista ei vaadita sertifiointiin tai käyttöönottoon, eikä sitä siksi käytetä markkinapuolten testauksessa. Huom! Sanomien allekirjoittaminen voidaan ottaa käyttöön erillisen kehitysprojektin avulla myöhemmin.

4 Yleiset testausperiaatteet ja rajapinta ohjeet

Koska kaikki markkinaosapuolet käyttävät samaa Datahub-testausympäristöä, on tärkeää, että kukin osapuoli noudattaa tämän oppaan periaatteita ja ohjeita estääkseen aiheuttamasta tarpeetonta haittaa muille osallistujille.

Datahubin B2B-rajapinta on yhteinen resurssi sähkön vähittäismarkkinoiden toimijoiden kesken. Siksi sinun on aina noudatettava tässä luvussa lueteltuja hyviä käytäntöjä. Tämä takaa tasapuoliset olosuhteet kaikille toimijoille ja vähentää kustannuksia, jotka lopulta jaetaan. Huomaa, että suorituskyvyn testaaminen ei ole missään olosuhteissa sallittua.

Näiden ohjeiden lisäksi tulee noudattaa "Datahub External Interface Specification" dokumentissa luvun 5.3 ohjeita (Dokumentti palvelut.datahub.fi).

4.1 Käytä aina synteettistä testiaineistoa

Jos käytetään todellista tietoa, ympäristö on siivottava tästä aineistosta, mikä tarkoittaa, että kaikki tiedot menetetään. Siivous tarkoittaa aina ympäristön uudelleen käyttöönottoa, ja kaikki perustiedot on luotava uudelleen. Tämä tarkoittaa, että ympäristöön ei pääse tiettyyn aikaan, eikä testejä voida suorittaa.

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi

4.2 Peek interval

Sanomajonon tyhjentäminen on sallittua peek/dequeue toiminnolla, Pyri välttämään ylenmäärin tehtäviä kyselyjä silloin kun sanomajono on tyhjä. Kun saat peek-viestiin tyhjän vastauksen, aseta järjestelmä nukkumaan ainakin 30 sekunnin ajaksi ennen seuraavaa peek-viestiä. Toimimalla näin vähennetään merkittävästi ympäristön rasitusta jota ei ole skaalattu tuotannolliseen mittakaavaan.

4.3 Testiympäristön sammuttaminen kun ei käytössä

Mikäli mahdollista, sellaista ympäristöä joka säännönmukaisesti tekee peek/dequeue viestejä, ei tulisi pitää päällä 24/7, etenkin jos viesti/kyselyväli on tiivis. Datahubin testiympäristöä ei ole skaalattu tuotannolliselle tasolle, jolloin sen muisti ja suorituskyky on rajallinen, ja loppuu kesken, mikäli kyselyiltä tulee jatkuvasti.

4.4 Älä käytä "pretty print" toiminnallisuutta

Koneet eivät tarvitse helposti luettavaa tekstiä, joten "pretty print" vain kasvattaa sanomien kokoa turhaan.

4.5 Käytä HTTP pakkausta

Käytä HTTP pakkausta, kun kommunikoit Datahubin kanssa. Pakkaus tehostaa tiedonsiirtoa ja vasteaikoja.

5 Yhteenveto

Testausvalmistelut on suositeltavaa aloittaa mahdollisimman varhain, mutta viimeistään elokuussa 2020. On erittäin suositeltavaa varata kuukausi aikaa yhteyden muodostamiselle, jotta vältetään tilanteet, joissa välitavoitetta ei voida saavuttaa.

Datahub tukee yhteyksiin liittyvissä asioissa Datahub-tukipalvelun kautta. Datahub-tukipalvelu sisältää testaukseen liittyviä yksityiskohtaisempia ohjeita.

Fingrid Datahub Oy

Katuosoite
Läkkisepäntie 21
00620 Helsinki

Postiosoite
PL 530
00101 Helsinki

Puhelin
030 395 5000

Faksi
030 395 5196

Y-tunnus 2745543-5, ALV rek.
etunimi.sukunimi@fingrid.fi
www.fingrid.fi